

EPIZTEL NR 1

Nya sjukdomsfall hos idisslare orsakade av schmallenbergvirus

I november 2022 identifierades schmallenbergvirus hos ett missbildat svenskt lamm för första gången på nästan tio år. Detta visar att smittspridning skett under sommaren/hösten 2022 vilket innebär en risk för fler sjukdomsfall hos idisslare under stallsäsongen 2022/2023.

DET DRABBADE LAMMET var ett av flera lamm födda med missbildningar i november i en fårbesättning i Svealand. I besättningen var dessutom flera lamm dödfödda utan missbildningar under samma period och besättningen hade ovanligt många tackor som inte blev dräktiga efter betäcknings-säsongen. Eftersom schmallenbergvirus sprids med svidknott visar detta att virus sprids under knottsäsongen 2022. I Sverige varar knottsäsongen ungefär mellan april och november men den kan variera beroende på utomhustemperaturen.

Infektion med schmallenbergvirus förlöper ofta obemärkt eller ger lindriga symtom hos drabbade djur. Om dräktiga djur smittas under första delen av dräktigheten kan dock virus överföras till fostret/fostren vilket bland annat kan leda till att fostren får missbildningar, föds döda eller dör strax efter födseln. Missbildningarna är oftast karakteristiska, till exempel ses deformerade ben, vriden hals och vattenskalle (Bild). I samband med missbildningar kan förlossningssvårigheter uppkomma.

SCHMALLEMBERGVIRUS UPPTÄCKTES i Europa 2011 och spreds till ett stort antal länder. Under 2012 upptäcktes det i Sverige, spreds i landet under 2012–2013 och orsakade bland annat missbildade lamm och kalvar under stallsäsongen 2012/2013. Efter 2014 har övervakningen av sjukdomen minskat kraftigt i Europa varför förekomsten sedan dess är osäker. Sjukdomsfall hos nötkreatur och får där virus har identifierats har dock rapporterats av och till under 2014–2021 i flera länder (till exempel Tyskland, Nederländerna, Storbritannien och Danmark) vilket visar att virus återigen har cirkulerat i dessa länder. Det är inte känt om virus har cirkulerat i Sverige under 2014–2021 men troligen har detta skett i viss omfattning.

Genomgången sjukdom innebär

Lamm med vriden hals (torticollis) och felställda leder (artrogrypos).

FOTO: AVDELNINGEN FÖR PATOLOGI OCH VILTSJUKDOMAR/SVA

vanligen skydd mot ny smitta. Efter ett utbrott minskar därför antalet sjukdomsfall eftersom djuren har blivit immuna. Då det är troligt att en stor andel av nuvarande djurpopulation inte har exponerats för schmallenbergvirus ökar därför risken för nya utbrott av sjuklighet och reproduktionsstörningar om virus återigen cirkulerar i landet.

DET FINNS INGEN specifik behandling och inget vaccin tillgängligt. För att minimera risken att hondjur, som inte har exponerats för schmallenbergvirus, blir infekterade under den känsliga delen av dräktigheten bör man därför maximera ungdjurens exponering för svidknott så de blir immuna före betäckning och/eller helst betäcka unga djur och andra djur som troligen inte har exponerats för viruset under den knottfria säsongen.

Sjukdomen är inte anmälningspliktig men det är önskvärt att misstänkta fall obduceras. ■

Sammanställt av SVA

LÄS MER

Information om obduktionsanslaget för lantbrukets djur finns på Gård & Djurhälsans webbplats.

Läs mer om schmallenbergvirus hos idisslare och råd inför betessäsongen på SVA:s webbplats.

